

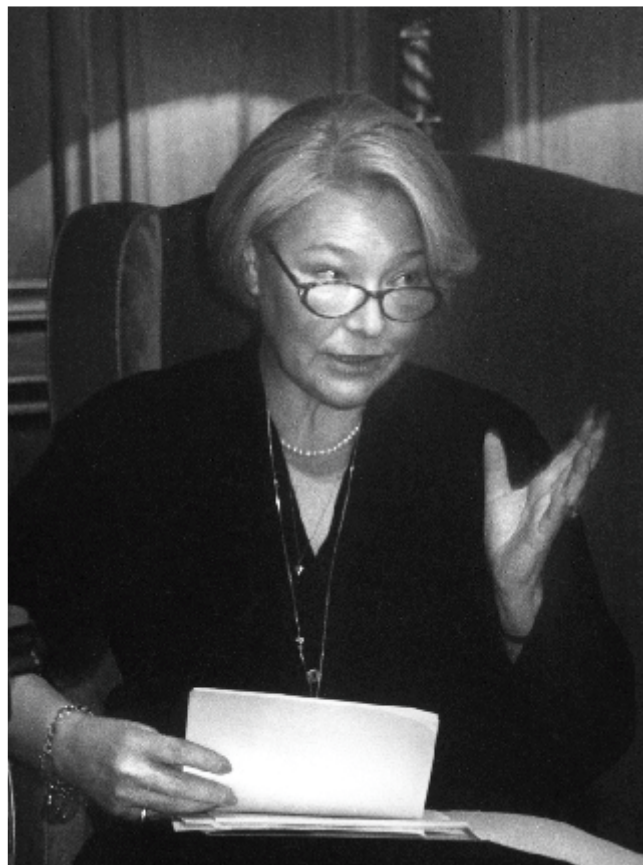
In memoriam

ИВАНКА ЗОРИЋ (1951–2014)

Професионални и животни пут Иванке Зорић, историчара уметности и кустоса, дубоко је повезан са Музејом примењене уметности, а њену дугогодишњу посвећеност раду у Музеју памтићемо као један од изузетних примера у српској музеологији.

Рођена је у Београду 1951. године, где је дипломирала историју уметности на Филозофском факултету. Своју кустоску каријеру, коју је започела у Музеју примењене уметности раних осамдесетих година XX века, градила је у континуитету у Одсеку за метал и накит, чији је утемељивач и кустос била др Бојана Радојковић, један од кључних стручњака и оснивача Музеја. Иванка је водила део збирке који обухвата предмете од племенитих метала и материјала, пре свега сребрнину и накит.

Иванка Зорић је била део стручног тима који је крајем 1983. и почетком 1984. године приредио у Паризу изложбу *Из српских средњовековних ризница*. За ову репрезентативну изложбу Музеј примењене уметности добио је престижну стручну награду „Михаило Валтровић“. Сарађивала је на припреми југословенског издања чувене енглеске монографије о сребру *Историја сребра (The History of Silver)*, која је код нас објављена 1987. године, а у којој је изванредно превела и приредила речник стручних термина. Своја интересовања и истраживања Иванка је усмерила на националну уметност XIX века. У том смислу, један од најблиставијих тренутака њене стручне и кустоске биографије свакако је велика

ауторска изложба *Сребрнина у Србији XIX века*, са пратећим каталогом, одржана крајем 1990. и почетком 1991. године. На изложби су по први пут сакупљени репрезентативни примерци сребрнине са целе територије Србије настали у европским радионицама XIX века, али и у радионицама локалних српских мајстора. Рад на изучавању, проналажењу и атрибуцији радова који у XIX веку настају из руку првих школованих златара у Србији, Стоића и Јована Николића, био је центар њеног интересовања, а неки предмети ових мајстора, који се данас налазе у збирци Музеја, набављени су њеним залагањем.

Изучавање јувелирских сировина и материјала окренуло ју је чаробном свету драгог камена. Њеном заслугом, Музеј је успоставио сарадњу са колекционарима племенитих минерала и укључио се у рад Југословенског гемолошког друштва, на обострану корист и задовољство. Њена изложба *Камен из маите природе – Gea Magica (1994)* изазвала је својом аутентичношћу изузетно интересовање код публике и стручне јавности, што јој је послужило као мотивација за читав низ мањих повремених изложби колекционара јувелирског камена и њиховог накита.

Године 1997, Иванка Зорић је основала Центар за накит при Одсеку за метал и накит, прижељкујући увођење интердисциплинарног приступа у истраживање ове области и сматрајући да Музеј, као чувар једне од

најкомплетнијих колекција накита у земљи, има обавезу и право да анимира и окупи све оне који се на неки начин баве накитом: историчаре уметности, археологе, технологе, гемологе, геологе, златаре, дизајнере накита, колекционаре, љубитеље... Исте године организовала је и циклус предавања накиту, у коме је и сама учествовала излагањем *Употреба драгог камена у накиту од антике до данас*. Текстови ових предавања сабрани су и објављени 2005. године у публикацији *Алманах накита*.

Од 2001. године, када је именована за директора музеја, на чијем челу је била све до одласка у пензију 2010. године, наступа њен најплоднији радни период. Од самог почетка, она се као директор храбро ухватила укоштац са озбиљним проблемима, уз велику подршку стручног кустоског тима и свих запослених. Имала је јасну визију делатности Музеја примењене уметности, у складу са изазовима које је поставила нова музеолошка пракса ХХИ века.

Са њој својственом радном енергијом, посвећеношћу и систематичношћу, током година оспособила је музеј, почев од уређења, санирања и реконструкције девастиране инфраструктуре зграде, преко обимних грађевинских радова у ентеријеру, унапређења услова рада, опреме депоа и нових технологија, до унапређења програмске делатности и формирања поставке на другом спрату. Водила је рачуна о свему, о сваком детаљу, са домаћинском пажњом, успоставила је обавезне норме, процедуре и правилнике о пословању Музеја.

Ценила је знање и стручност, подстицала је кустосе да се усавршавају и инсистирала да буду проактивни. Широко је отворила врата новим стручњацима, уливала је сигурност, умела је да подстакне, пријатељски разуме и пружи подршку, не само колегијално већ и људски топло. Понекад је умела да буде строга и захтевна, али данас је јасно да је за то увек имала добар разлог. Образована, широких погледа, васпитана у духу просвећеног разумевања културних и друштвених токова, отмене појаве, избрушеног укуса, била је прави естетa, али и перфекциониста – особа од стила у сваком погледу.

За десет година, колико је трајао њен директорски мандат, поставила је високе стандарде професионалног рада и допринела да музеј постане референтна институција културе од националног значаја. Покренула је и акцију везану за нову зграду музеја на Косанчићевом венцу, али је тај задатак оставила у наслеђе. Иако је са екипом сарадника посвећено радила на дефинисању

синописа за нову зграду, средстава за даљу елаборацију пројекта, расписивање конкурса и реализацију није било.

Посебну пажњу посветила је издавачкој делатности. У њене велике и успешне пројекте спада издавање нове серије *Зборника* музеја, као и публикување опсежне монографије о Музеју поводом 55. годишњице оснивања. Иванка Зорић је велику пажњу поклањала и аквизицијама и попуњавању музејских колекција. Одржавала је и брижљиво неговала комуникацију са дародавцима и пријатељима Музеја, уметницима и дизајнерима, а изузетно се залагала и за сарадњу са сродним институцијама културе у земљи и иностранству. Осим тога, успоставила је релевантну радионицу за конзервацију дрвета и оформила препознатљиву музејску радњу, као и галерију „Жад“.

Као активан и просвећен директор, била је један од ретких посвећеника у савременој српској музеологији. Музеј је током њеног директорског мандата доживео ренесансу своје делатности. Осим дубоког трага у историји Музеја, Иванка је оставила обавезу и инспирацију млађој генерацији запослених да са пуном одговорношћу и енергијом следе њен пример и да кроз унапређивање делатности Музеја примењене уметности унапређују културни живот и негују културно наслеђе Србије. Својим радом Иванка Зорић се придружила плејади значајних директора Музеја примењене уметности, попут Наде Андрејевић Кун, Јевте Јевтовића и др Бојане Радојковић.

Њен рад и допринос препознати су не само у домаћој средини, већ и у европским културним круговима, па је 2008. године француско Министарство културе одликовало Иванку Зорић, као директора Музеја примењене уметности, Орденом реда уметности и књижевности у рангу витеза.

Кажу да време лечи све. Оно што је, међутим, извесно, јесте да време даје јаснију слику о догађајима, стварима и људима, и потврђује праве вредности. У културном миљеу наше традиције, везеном дуго и муко-трпно, када неко оде, настане празан простор у који онда веземо његово име. Тако треба да буде да бисмо сачували од заборава наше ствараоце и чуваре баштине. Тако мора да буде да не бисмо изгубили вештине, душу и име. Иванка Зорић је једна од оних чија ће личност, професионална активност и допринос српској музеолошкој делатности и култури временом све више добијати на значају и вредности.

Слава јој и велико хвала!